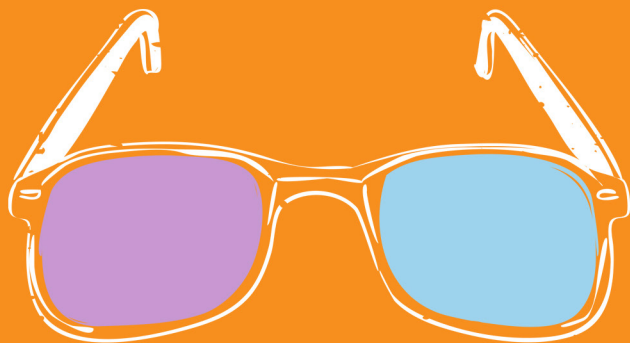
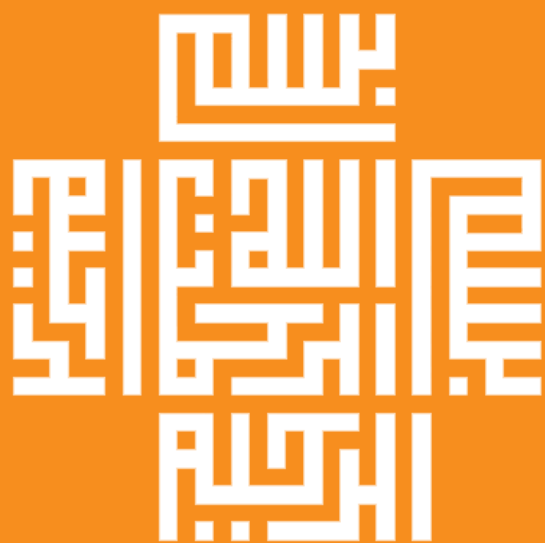


عینک ایده پردازی



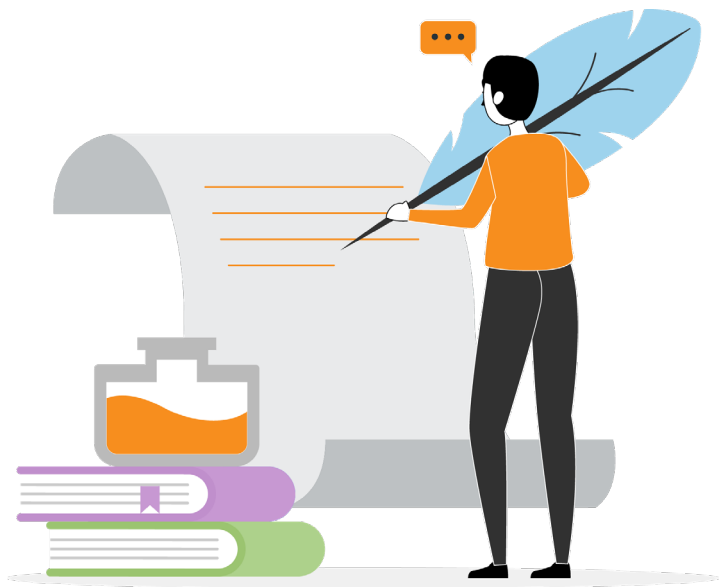
بهار ۱۴۰۳
ویراست اول





◆◆◆ فهرست ◆◆◆

- ۱ پیش‌گفتار
- ۵ مراحل گام به گام به کارگیری ترفند عینک ایده‌پردازی .
- ۷ مقدمات
- ۸.۱. رنگ شیشه عینک خود را مشخص کنید
- ۱۰.۲. جنس شیشه عینک خود را تعیین کنید
- ۱۲.۳. عرصه کار خود را مشخص کنید
- ۱۳.۴. نقش آفرینان اصلی این عرصه را مشخص کنید
- ۱۵.۵. سری اول ایده‌پردازی
- ۱۸.۶. سری دوم ایده‌پردازی
- ۲۰.۷. جمع‌بندی و ارائه



پیش‌گفتار

آمار دقیق از تعداد انسان‌هایی که عینک به چشم می‌زنند وجود ندارد ولی اطلاعاتی در دسترس هست که می‌گوید برخی از کشورها تا ۷۰ درصد مردم‌شان از پشت عینک و لنز به دنیای نگاه می‌کنند. بحث ما البته در مورد بینایی‌سنجی و تنبلی چشم و این قسم بیماری‌ها نیست بلکه می‌خواهیم در مورد عینکی فرضی حرف بزنیم که هنگام تفکر و بررسی دنیای پیرامون مان از آن استفاده می‌کنیم و برای مسائل و یافتن راه‌حل‌شان -خودآگاه یا ناخودآگاه- از آن مدد می‌گیریم. یک عینک ذهنی که احتمالاً حاصل آموزش‌ها، تجربه‌ها و محیطی است که در آن زندگی می‌کنیم. یکی دنیا را قرمز می‌بیند، دیگری آبی. یکی بالنز فلسفه و آن یکی عاشقانه. برخی امیدوارانه و برخی دیگر با ناامیدی کامل.

در حل مسئله و ایده‌پردازی هم همین‌طور است. تصور کنید اگر بخواهید مسئله‌ای را حل کنید و هر کس فقط از زاویه خودش به مسئله نگاه کند، به نفع خودش تحلیل کند و برای ایده دادن

فقط به تجربه‌ها و یافته‌های خودش اتکا کند. در این حالت خیلی از ایده‌ها اصلاً به دنیا نمی‌آیند، همه ریسک‌ها بررسی و همه سلايق پوشش داده نمی‌شوند و احتمالاً یک جنبه به مسئله نگاه شده است. این قضیه وقتی پررنگ‌تر می‌شود که شما بخواهید مسئله دیگران را حل کنید و یا زمینه را برای نقش آفرینی و حرکت سایرین فراهم کنید. مگر می‌شود آن‌ها را نشاخت و از زاویه آن‌ها به مسئله نگاه نکرد؟ مگر می‌شود عینک آن‌ها به چشم ذهن و دل نزد...!؟

در این جزوه در مورد ترفندی صحبت خواهیم کرد که کمک‌مان می‌کند دنیا و مسائلش را از زاویه دیگران نگاه کنیم و دست‌کم چند دقیقه‌ای خود را جای آن‌ها بگذاریم و از خود بپرسیم: «اگر من جای او بودم چه می‌کردم؟» و به قول کلیم کاشانی:

شیشه می‌عینک بینائیت بادا کلیم
تا بدانی دیده‌ها از نور صهبا روشنست

عینک ایده‌پردازی

در مورد افراد تک لنزی و تک عینکی هم آماری وجود ندارد اما دست کم می‌دانیم که بیماری خطرناک‌تر و فراگیرتری از تنبلی چشم، دوربینی، نزدیک بینی و حتی کوری است! پس بیایید دست به کار شویم... پیش‌گیری بهتر از درمان است....!



مراحل گام به گام به کارگیری ترفند عینک ایده پردازی

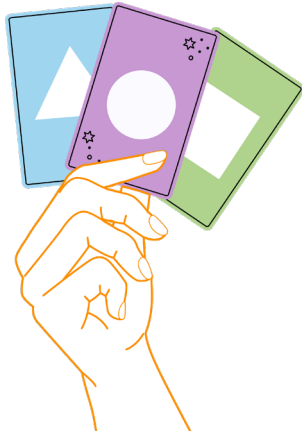






مقدمات (۱۰ دقیقه)

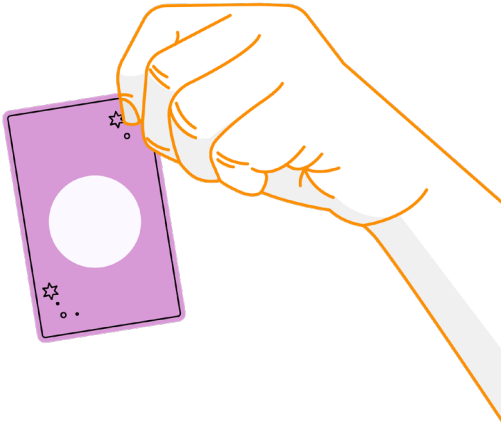
- در ابتدای شروع کارگاه باید نسبت به ایده‌پردازی و نقش راهکار عملی در ظرفیت‌سازی و اهمیت آن‌ها توضیح داده شود.
- هم‌چنین تیم‌ها ترجیحاً به گروه‌های ۵ الی ۶ نفره تقسیم شوند.



۱. رنگ شیشه عینک خود را مشخص کنید (۲ دقیقه)
دسته اول کارت‌ها، «کارت‌های ماموریت» است.
شامل عید نوروز - روز ملی خلیج فارس - روز
معلم - روز دختر - سالروز ازدواج حضرت علی
و حضرت زهرا سلام الله علیهما - عید غدیر -
اربعین حسینی - روز جهانی سالمندان - روز دانش
آموز - روز کتاب و کتابخوانی - فاطمیه - شب
یلدا - شهادت سردار سیمانی - نیمه شعبان - روز
درختکاری

عینک ایده پردازی

منظور از رنگ، مناسبت و موضوع ایده پردازی شما است: عید سعید غدیر خم
مشخص کنید که اگر موضوع شما رنگ بود چه رنگی داشت: سبز
* در بین کارت ها، تعدادی کارت خالی وجود دارد
برای موضوعاتی که احیاناً در بین کارت ها وجود
ندارد. اگر موضوع مخاطب در بین کارت های بازی
نبود مخاطب می تواند این کارت ها را انتخاب و
موضوع خود را با ماژیک روی آن یادداشت کند.



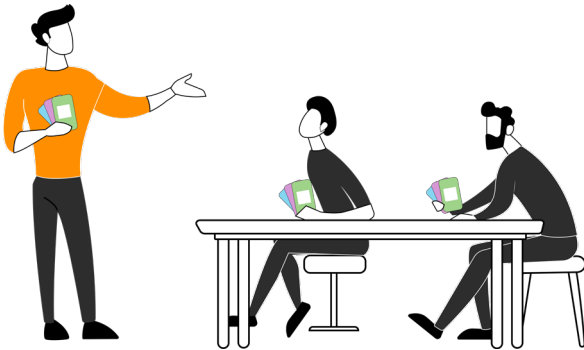
۲. جنس شیشه عینک خود را تعیین کنید (۲ دقیقه)
دسته دوم کارت ها، «کارت های سبک» است.
شامل ساده و خرد، فراگیر، خلاقانه، داوطلبانه،
مستمر

منظور از جنس، راهبرد یا راهبرد هایی است که
مبتنی بر آن می خواهید ایده پردازی کنید: ساده
و خرد باشد - فراگیر باشد.

عینک ایده پردازی

با انتخاب یک کارت از بین این دسته از کارت ها، راهبرد مشخص می شود.

*کارت راهبرد نیز مانند کارت مناسبت باید در نقطه ای قرار بگیرد که در معرض دید همه اعضای گروه باشد و مخاطب باید بداند که تا پایان بازی با این رویکرد باید ایده پردازی کند.



۳. عرصه کار خود را مشخص کنید (۲ دقیقه)

محدوده‌ی هدف و اجرای ایده خود را مشخص

کنید: محله شهید مهدوی

(برای این قسمت و قسمت ۱ (رنگ شیشه) هم

می‌توان کارت‌های مخصوصی در نظر گرفت که

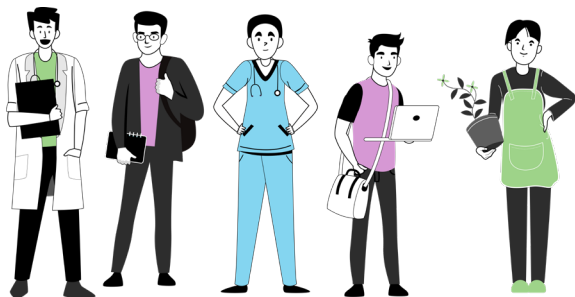
عرصه‌های مختلف مثل محله، شهر و مدرسه و یا

موضوعات و مناسبت‌های مختلف مثل فاطمیه،

نیمه شعبان، روز مادر، سالگرد شهادت حاج قاسم

و... را روی آن‌ها نوشت و مخاطبین کارگاه از بین

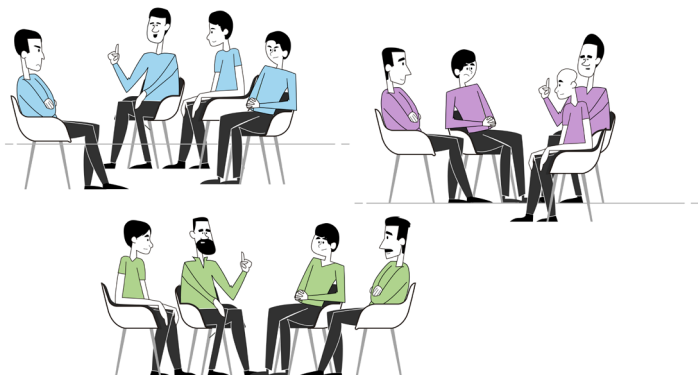
آن‌ها انتخاب کنند.)



۴. نقش آفرینان اصلی این عرصه را مشخص کنید (۴ دقیقه)

دسته سوم کارت‌ها، «کارت‌های نقش» است. شامل دانشجویها، معلم‌ها، مغازه‌دارها، نمازگزاران مسجد، خانم‌های خانه‌دار، مادر بزرگ‌ها و پدر بزرگ‌ها، پزشک‌ها و پرستارها، طراح‌های گرافیکی، اساتید دانشگاه، طلبه‌ها، نویسندگان و شاعرها، گل فروش‌ها، صاحب‌خانه‌ها، همسایه، خواهرها

با انتخاب یک کارت از بین این دسته از کارت‌ها، نقشی که هر تیم باید بازی کند مشخص می‌شود. نقش آفرینان یا مخاطبین کسانی هستند که می‌توانند متناسب با موضوع و عرصه ایفای نقش کنند: نوجوانان، مغازه دارها، خانم‌های خانه دار و ...



۵. سری اول ایده‌پردازی (۲۰ دقیقه)

هر یک از تیم‌ها بر اساس کارتی که انتخاب کرده نقش یک دسته از مخاطبین را بازی می‌کنند و خود را جای مخاطبین می‌گذارند و سعی می‌کنند از زاویه مخاطب به موضوع نگاه کنند. در نسبت هر یک از مخاطبین و موضوع، تمام ایده‌های ممکن را تصور و لیست می‌کنند. برای مثال تیم شماره ۱ باید فرض کند که گروهی از مغازه‌داران هستند که دور هم جمع شده‌اند و می‌خواهند برای عید غدیر یک راهکار عملی ارائه دهند. حال

باید تمامی ایده‌هایی که به ذهنشان می‌رسد را با توجه به راهبرد ۱ (مثلاً ساده و خرد بودن) لیست کنند.

مغازه و عید غدیر:

- هر مغازه دار به ظرف شکلات رو میز مغازه ش بزاره

- هر مغازه دار یک کلمن شربت جلوی مغازه ش بزاره

- هر مغازه دار روی شیشه مغازه ش یک پوستر یا پارچه مرتبط بزند

- ایستگاه صلواتی کسبه در محله برپا شود

- و ...

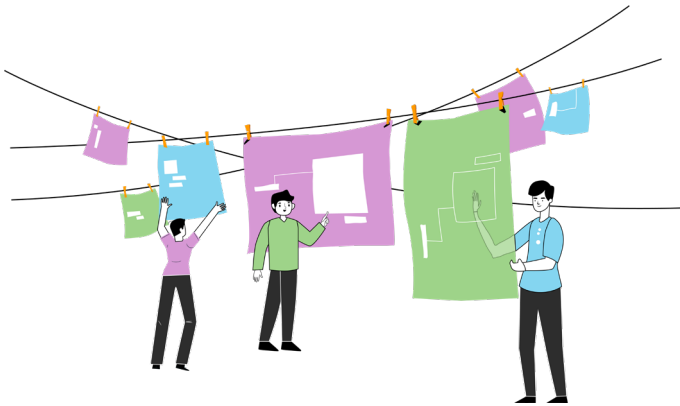
در پایان این مرحله هر تیم لیستی از راهکارهای ساده و خرد دارد که آن‌ها را در فرم مخصوص ثبت ایده وارد می‌کنند. در این فرم علاوه بر راهکارها، نام تیم، نام اعضا، نقش و راهبرد بالای آن نوشته شده است.

هم‌چنین در این مرحله همیارها (منتورها) تیم‌ها را هدایت می‌کنند تا به حداکثر ایده ممکن برسند.

همیارها (منتورها) در این مسیر باید ذهن خود و

عینک ایده پردازی

گروه را فقط متمرکز بر همان راهبرد نگه دارند. برای مثال ممکن است یک گروه ایده ای بدهد که ساده و خرد است اما با سایر ویژگی های ظرفیت سازی یا سایر راهبردها همخوانی نداشته باشد. در این بازی این مورد هیچ اشکالی ندارد و به فهم بهتر از راهبردها نیز کمک می کند.



۶. سری دوم ایده‌پردازی (۲۰ دقیقه)

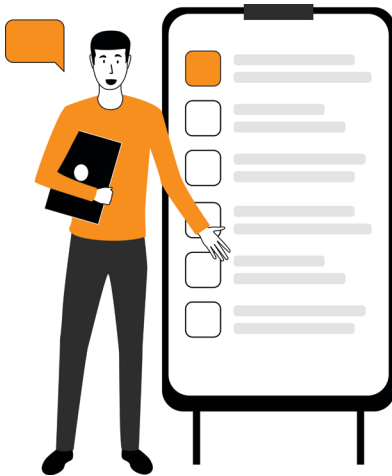
در این مرحله دو تغییر نسبت به ایده‌پردازی مرحله قبل ایجاد می‌شود:

الف) نقش‌ها تغییر می‌کند. به این صورت که هر تیم کارت خود که از «کارت‌های نقش آفرینان» کشیده است را به تیم بعدی می‌دهد و از تیم دیگری کارت می‌گیرد. به این ترتیب هر تیم باید نقش جدیدی ایفا کند. مثلاً مغازه دارها

باید در سری دوم ایده‌پردازی نقش معلمان را ایفا کنند و تیمی که در سری اول ایده‌پردازی نقش معلمان را داشته باید خود را جای مسئولین هیئت‌ها بگذارند و ... علاوه بر کارت، لیست ایده‌های هر تیم به تیم بعدی داده می‌شود و باید سعی کند برای نقش جدید ایده‌های جدیدی لیست کند. هیچ کس حق حذف یا نقد ایده‌های گروه قبلی را ندارد و فقط می‌تواند از آن‌ها برای خلق ایده‌های جدید الهام بگیرد یا آن‌ها را بهبود ببخشد و تکمیل کند.

ب) تغییر دوم مربوط به راهبرد است. تیم‌ها باید سعی کنند ایده‌های جدید را با توجه به راهبرد جدید خلق کنند.

در پایان این مرحله نیز هر تیم لیستی از راهکارهای (مثلاً فراگیر) دارد که آن‌ها را در فرم مخصوص ثبت ایده وارد می‌کنند.



۷. جمع‌بندی و ارائه (۳۰ دقیقه)

در این مرحله ۴ اقدام می‌تواند صورت بگیرد:
+ لیست ایده‌ی تیم‌ها جمع‌آوری می‌شود و بر اساس شاخص‌هایی که از پیش تعیین شده ایده‌های نوآورانه از ایده‌های معمول جدا می‌شود.
+ یک لیست جامع که شامل تمامی ایده‌های همه تیم‌ها است در پایان کارگاه به هر فرد به عنوان خروجی جلسه ارائه می‌شود.

عینک ایده‌پردازی

+ از بین لیست کامل ایده‌ها، هر تیم می‌تواند یکی از ایده‌ها را انتخاب کند و برای اجرای آن در عرصه مدنظر خود به بیان جزئیات اجرایی آن بپردازد.

+ ارائه گروهی

علامت (+) در کنار برخی عبارات به عنوان فعالیت های مازاد در نظر گرفته شده است که اگر انجام شود کیفیت آموزش افزایش می‌یابد ولی در صورت کمبود زمان می‌توان از آن‌ها چشم‌پوشی کرد.

آمار دقیقی از تعداد انسان‌هایی که عینک به چشم می‌زنند وجود ندارد ولی اطلاعاتی در دسترس هست که می‌گوید برخی از کشورها تا ۷۰ درصد مردم‌شان از پشت عینک و لنز به دنیا نگاه می‌کنند. بحث ما البته در مورد چشم پزشکی نیست بلکه می‌خواهیم در مورد عینکی فرضی حرف بزنیم که هنگام تفکر و بررسی دنیای پیرامون‌مان از آن استفاده می‌کنیم و برای مسائل و یافتن راه‌حل‌شان از آن مدد می‌گیریم. یک عینک ذهنی که احتمالاً حاصل آموزش‌ها، تجربه‌ها و محیطی است که در آن زندگی می‌کنیم. در این جزوه در مورد ترفندی صحبت خواهیم کرد که کمک‌مان می‌کند دنیا و مسائلیش را از زوایه دیگران نگاه کنیم و دست‌کم چند دقیقه‌ای خود را جای آن‌ها بگذاریم و از خود بپرسیم: "اگر من جای او بودم چه می‌کردم؟"